

Κοινωνικά Πρότυπα (2912)

Ποια πρότυπα επικρατούν σήμερα και ποιο ιδεώδες τα διαμορφώνει; Κατ' αρχάς είναι αμφίβολο αν υπάρχουν σήμερα κοινωνικά πρότυπα. Αν δεχτούμε ότι υπάρχουν, αυτά σίγουρα προέρχονται από τον χώρο του θεάματος. Τα πρότυπα αυτά τα διαμορφώνουν και τα προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ποδοσφαιριστές, τραγουδιστές, τηλεπαρουσιαστές, άτομα που σταδιοδρομούν στο πάλκο και στην πασαρέλα αποκτούν πολύ γρήγορα δόξα και χρήμα και γίνονται είδωλα, αντικείμενα θαυμασμού και λατρείας. Αντίθετα, τα άτομα άλλων κοινωνικών ομάδων, που αποτελούν τα θεμέλια και τους πυλώνες¹ της κοινωνίας, παραμένουν στην αφάνεια και την ανωνυμία.

Σήμερα πρότυπα αποτελούν όσοι ασχολούνται με το θέαμα και την ψυχαγωγία. Με τα ισχύοντα αξιολογικά κριτήρια δεν φαίνεται καθόλου παράξενο που τα «τσαλίμια» των ποδοσφαιριστών, οι λαρυγγισμοί των τραγουδιστών, η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστών και οι εμφανίσεις των κοριτσιών της πασαρέλας θεωρούνται προσόντα σπουδαιότερα από την επιστημοσύνη των γιατρών, την αξιοσύνη των εκπαιδευτικών και όλων εκείνων που μοχθούν καθημερινά στους χώρους της παραγωγής και της επιστήμης για να μην στερηθεί η κοινωνία από τα αναγκαία υλικά και πνευματικά αγαθά της. Οι άνθρωποι «του θεάματος και της ψυχαγωγίας» συνδυάζουν μεγάλη δημοτικότητα και υψηλές αμοιβές, ασύγκριτα υψηλότερες από τις αμοιβές άλλων κοινωνικών ομάδων που υπηρετούν σημαντικότερους τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως είναι λόγου χάριν οι τομείς της υγείας και της παιδείας. Έτσι, η δεξιοτεχνία ενός γιατρού θεωρείται μικρότερης αξίας από τη δεξιοτεχνία ενός ποδοσφαιριστή, παρότι το χέρι του πρώτου σώζει ανθρώπινες ζωές, ενώ το πόδι του δεύτερου απλώς προσφέρει θέαμα και ψυχαγωγία.

Τα παράδοξα αυτά κοινωνικά φαινόμενα είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εποχής μας. Στην εποχή μας το μόνο που σκέπτεται ο σύγχρονος άνθρωπος είναι πώς θα «πιάσει την καλή» και μάλιστα όσο γίνεται γρηγορότερα και με λιγότερο κόπο. Ιδέες, αξίες και αρχές θυσιάζονται όλες στο βωμό του χρήματος, της ματαιοδοξίας και της εξουσίας. Όσοι εξακολουθούν, λοιπόν, ακόμα να πιστεύουν σε πρότυπα αρετής και ήθους χαρακτηρίζονται ρομαντικοί και αφελείς.

Μπορεί όμως μια κοινωνία να πάει μπροστά με τέτοια κοινωνικά πρότυπα; Μπορεί να στηρίζει την πρόοδο και την ευημερία των πολιτών της σε τέτοιες κοινωνικές αξίες και ηθικές αρχές; Η απάντηση, βέβαια, είναι όχι. Πάντως, αν και όταν αποφασίσει να κάνει ένα καινούργιο ελπιδοφόρο ξεκίνημα, έναν όρο πρέπει οπωσδήποτε να τηρήσει. Το ξεκίνημα αυτό να έχει ως βάση και αφετηρία την παιδεία.

Από την ιστοσελίδα της εφ. *Ελευθερία* (Λάρισα), 30. 12. 2010 (διασκευή).

¹ **πυλώνες:** (μτφ) στήριγμα, απαραίτητο στοιχείο.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, τα πρότυπα που προβάλλονται σήμερα και ποιοι τα διαμορφώνουν; (60- 80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου (Σήμερα... ψυχαγωγία) του κειμένου;

(μονάδες 10)

B1. «Έτσι, η δεξιοτεχνία ενός γιατρού θεωρείται μικρότερης αξίας από τη δεξιοτεχνία ενός ποδοσφαιριστή».

Χρησιμοποιώντας την παραπάνω πρόταση, να δημιουργήσετε μια παράγραφο 60 - 80 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. Στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου (Σήμερα πρότυπα... παιδεία):

1. Να επισημάνετε δύο λέξεις ή φράσεις του προφορικού λόγου.

(μονάδες 10)

2. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους στο κείμενο.

(μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1 Τα πρότυπα που προβάλλονται σήμερα είναι ευτελή και εφήμερα. Οι διάττοντες αυτοί αστέρες δημιουργούνται μαζικά από τη μηχανή του χώρου του θεάματος και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η τηλεόραση ανεβάζει και κατεβάζει αυτά τα είδωλα από τη δημοσιότητα όποτε το θελήσει. Γοητεύουν και αποπροσανατολίζουν τους νέους ανθρώπους με επιφανειακές ιδιότητες, όπως είναι η ομορφιά, η αναγνωρισιμότητα, η οικονομική δύναμη και γίνονται έτσι αντικείμενα θαυμασμού και μίμησης.

A2

Θεματική πρόταση→ “ Σήμερα ... την ψυχαγωγία”

Λεπτομέρειες/σχόλια→“ Με τα ισχύοντα ... της παιδείας”

Κατακλείδα→ “ Έτσι ,... και ψυχαγωγία”

B1.«Έτσι, η δεξιοτεχνία ενός γιατρού θεωρείται μικρότερης αξίας από τη δεξιοτεχνία ενός ποδοσφαιριστή.» Στην κοινωνία μας υπάρχουν ή προβάλλονται διάφορα πρότυπα. Οι νέοι επειδή δεν έχουν πείρα ζωής, έχουν ανάγκη από κάποια καθοδήγηση, ώστε να διοχετεύσουν δημιουργικά την έντονη ζωτικότητα και ενεργητικότητά τους. Στη σύγχρονη κοινωνία προβάλλεται περισσότερο ο τύπος ανθρώπου με επαγγελματική καταξίωση, οικονομική άνεση και επιφάνεια. Ο τύπος αυτός ταυτίζεται με τον υπερκαταναλωτή τεχνοκράτη, το διάσημο σταρ, τον πιστό οπαδό της μόδας. Τέτοιου είδους πρότυπα καλλιεργεί κυρίως η πολιτιστική βιομηχανία και η κουλτούρα των μέσων ενημέρωσης. Επειδή όμως η νεότητα είναι η κατεξοχήν εποχή των ονειροπολήσεων και των προβληματισμών, οι νέοι έχουν ανάγκη την καλλιέργεια του μυαλού και της κρίσης τους, ώστε τα οράματά τους να είναι επωφελή για το σύνολο της κοινωνίας και να στοχεύουν στην πρόοδο.

B2

1. *τσαλίμια, πιάσει την καλή*
2. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί λέξεις-εκφράσεις προφορικού λόγου για να προσδώσει ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενό του. Έτσι, γίνεται πιο προσιτός και κατανοητός σε όλους. (Τα υλικά αγαθά, η εφήμερη δόξα και το χρήμα είναι σε προτεραιότητα και κανείς δε δίνει σημασία στην ουσία. Έτσι, η δεξιοτεχνία ενός γιατρού, για παράδειγμα, θεωρείται μικρότερης αξίας από τη δεξιοτεχνία ενός ποδοσφαιριστή).